

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
кафедра паразитології та фармакології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«САНІТАРНА ПАРАЗИТОЛОГІЯ»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Третій (доктор філософії) рівень
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Доктор філософії
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	21 Ветеринарна медицина
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	211 Ветеринарна медицина
ФАКУЛЬТЕТ	ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Робоча програма з навчальної дисципліни «Санітарна паразитологія» для здобувачів вищої освіти (доктор філософії) факультету ветеринарної медицини за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина», третій рівень вищої освіти / Укладачі: В.П. Гончаренко. – Біла Церква: БНАУ, 2020. – 14 с.

Розробники: **В.П. Гончаренко**, кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри паразитології та фармакології

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри паразитології та фармакології
Протокол № 1 від 26 серпня 2020 р.

Завідувач кафедри паразитології та фармакології,
доктор ветеринарних наук, професор

С.В. Рубленко

Голова науково-методичної комісії, д-р вет, наук, професор
(Протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.)

В.В. Сахнюк

Голова Академічної Ради, доктор вет. наук
(Протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.)

І.О. Рубленко

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «САНІТАРНА ПАРАЗИТОЛОГІЯ»	5
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	6
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
6.1. Лекції	7
6.2. Практичні заняття	8
6.3. Самостійна робота	9
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	9
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	10
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	10
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	10
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	12
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	13

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2020–2021 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Санітарна паразитологія» для денної форми навчання виділено всього 150 академічних годин (5 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 60 години (лекції – 30, практичні заняття – 30), самостійна робота аспірантів – 90 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	галузь знань 21 «Ветеринарна медицина»	<i>Рік підготовки:</i>
Змістових модулів – 2	спеціальність: 211 «Ветеринарна медицина»	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – розрахункове		<i>Семестр</i>
Загальна кількість академічних годин – 150		4-й
		<i>Лекції</i>
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	третій (доктор філософії) рівень вищої освіти	30
		<i>Практичні</i>
		30
		<i>Самостійна робота</i>
		90
		Індивідуальні завдання: -
Навчальна практика:-		
Підсумковий контроль: залік		

Мета дисципліни – Основним завданням курсу є сформувати глобальну систему знань і навичок з організації науково обґрунтованої системи діагностичних та протипаразитарних заходів за паразитарних хвороб тварин на рівні господарства, району, області, країни, сучасних методів ветеринарно-санітарних обробок.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Методологія наукових досліджень», «Сучасні інформаційні технології у наукових дослідженнях», «Сучасні методи викладання у вищій школі», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Філософія науки».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю «Ветеринарна медицина» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
PH 5	Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
PH 7	Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.
PH 8	Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
PH 10	Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.
PH 11	Узагальнювати та аналізувати інформацію щодо ефективності роботи ветеринарних фахівців різного підпорядкування.
PH 15	Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Санітарна паразитологія»

4-й семестр

Змістовий модуль 1.

Тема 1.1. Біологічні основи паразитизму.

Тема 1.2. Паразитоценологія. Теоретичні і прикладні аспекти.

Тема 1.3. Паразитоценологія як розділ екології.

Змістовий модуль 2.

Тема 2.1. Географічна паразитологія.

Тема 2.2. Природна осередковість трансмісивних хвороб.

Змістовий модуль 3.

Тема 3.1. Аксиоми паразитоценології, проблема і сутність паразитизму.

Тема 3.2. Екологічні особливості взаємодії системи паразит-хазяїн при тканинному паразитизмі.

Змістовий модуль 4.

Тема 4.1. Географічна паразитологія.

Тема 4.2. Природна осередковість трансмісивних хвороб.

Змістовий модуль 5.

Тема 5.1. Природна осередковість трансмісивних хвороб.

Тема 5.2. Емерджентні хвороби.

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА МОДУЛЯМИ

№ модуля	Розподіл годин за видами занять			Годин / кредитів
	лекції	практичні	СРА	
1.	4	6	20	30 / 1,0
2.	4	4	22	30 / 1,0
3.	8	6	16	30 / 1,0
4.	8	8	14	30 / 1,0
5.	6	6	18	30 / 1,0
Всього	30	30	90	150 / 5,0

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Санітарна паразитологія»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	Всього	у тому числі		
		Л	ПЗ	СРА
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
Тема 1.1. Біологічні основи паразитизму.	10	2	2	6
Тема 1.2. Паразитоценологія. Теоретичні і прикладні аспекти. Поняття «паразитоценоз». Багаторівнева система паразитоценозів	10	2	4	4
Тема 1.3. Паразитоценологія як розділ екології. Взаємодія співчленів паразитоценозу	10	2	2	6
Разом за модуль 1	30	6	8	16
Змістовий модуль 2.				
Тема 2.1. Географічна паразитологія. Основні поняття географічної паразитології.	14	2	2	10

Ландшафтна паразитологія. Ензоотії та аназоотії				
Тема 2.2. Природна осередковість та природно-осередкові хвороби. Теріозози. Сапронози	16	2	2	12
Разом за модуль 2	30	4	4	22
Змістовий модуль 3.				
Тема 3.1. Аксиоми паразитоценології, проблема і сутність паразитизму.	10	4	2	4
Тема 3.2. Екологічні особливості взаємодії системи паразит-хазяїн при тканинному паразитизмі.	20	2	4	14
Разом за модуль 3	30	6	6	18
Змістовий модуль 4.				
Тема 4.1. Географічна паразитологія.	18	4	2	12
Тема 4.2. Природна осередковість трансмісивних хвороб.	12	2	4	6
Разом за модуль 4	30	6	6	18
Змістовий модуль 5.				
Тема 5.1. Природна осередковість трансмісивних хвороб.	12	2	2	8
Тема 5.2. Емерджентні хвороби.	18	6	4	8
Разом за модуль 5	30	8	6	16
Всього	150	30	30	90

Примітка: л – лекції, пз – практичні заняття, СРА – самостійна робота аспіранта

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

№ п/п	Назва теми	К-сть год.
Змістовий модуль 1.		
1.	Тема 1.1. Біологічні основи паразитизму	2
2.	Тема 1.2. Паразитоценологія. Теоретичні і прикладні аспекти.	2
3.	Тема 1.3. Паразитоценологія як розділ екології.	2
Разом змістовний модуль 1		6
Змістовний модуль 2.		
4.	Тема 2.1. Географічна паразитологія. Основні поняття географічної паразитології.	2
5.	Тема 2.2. Природна осередковість та природно-осередкові хвороби.	2
Разом змістовний модуль 2		4

Змістовний модуль 3.		
6.	Тема 3.1. Аксиоми паразитоценології, проблема і сутність паразитизму.	4
7.	Тема 3.2. Екологічні особливості взаємодії системи паразит-хазяїн при тканинному паразитизмі.	2
Разом змістовний модуль 3		6
Змістовний модуль 4.		
8.	Тема 4.1. Географічна паразитологія.	4
9.	Тема 4.2. Природна осередковість трансмісивних хвороб.	2
Разом змістовний модуль 4		6
Змістовний модуль 5		
10.	Тема 5.1. Природна осередковість трансмісивних хвороб.	2
11.	Тема 5.2. Емерджентні хвороби.	6
Разом змістовний модуль 5		8
РАЗОМ		30 год.

6.2 Практичні заняття

№ п/п	Тема практичних занять	К-сть год.
Змістовний модуль 1.		
1.	Тема 1.1. Біологічні основи паразитизму	2
2.	Тема 1.2. Паразитоценологія. Теоретичні і прикладні аспекти.	4
3.	Тема 1.3. Паразитоценологія як розділ екології.	2
Змістовний модуль 2.		
4.	Тема 2.1. Географічна паразитологія. Основні поняття географічної паразитології.	2
5.	Тема 2.2. Природна осередковість та природно-осередкові хвороби.	2
Змістовний модуль 3.		
6.	Тема 3.1. Аксиоми паразитоценології, проблема і сутність паразитизму.	2
7.	Тема 3.2. Екологічні особливості взаємодії системи паразит-хазяїн при тканинному паразитизмі.	4
Змістовний модуль 4.		
8.	Тема 4.1. Географічна паразитологія.	2
9.	Тема 4.2. Природна осередковість трансмісивних хвороб.	4
Змістовний модуль 5.		

10.	Тема 5.1. Природна осередковість трансмісивних хвороб.	2
11.	Тема 5.2. Емерджентні хвороби.	4
Всього годин		30

6.3. Самостійна робота аспіранта (СРА)

№ п/п	Тема самостійної роботи	К-сть год.
Змістовий модуль 1.		
1.	Тема 1.1. Біологічні основи паразитизму	6
2.	Тема 1.2. Паразитоценологія. Теоретичні і прикладні аспекти.	4
3.	Тема 1.3. Паразитоценологія як розділ екології.	6
Змістовий модуль 2.		
4.	Тема 2.1. Географічна паразитологія. Основні поняття географічної паразитології.	10
5.	Тема 2.2. Природна осередковість та природно-осередкові хвороби.	12
Змістовий модуль 3.		
6.	Тема 3.1. Аксиоми паразитоценології, проблема і сутність паразитизму.	4
7.	Тема 3.2. Екологічні особливості взаємодії системи паразит-хазяїн при тканинному паразитизмі.	14
Змістовий модуль 4.		
8.	Тема 4.1. Географічна паразитологія.	12
9.	Тема 4.2. Природна осередковість трансмісивних хвороб.	6
Змістовий модуль 5.		
10.	Тема 5.1. Природна осередковість трансмісивних хвороб.	8
11.	Тема 5.2. Емерджентні хвороби.	8
Всього годин		90

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням ситуаційних та розрахункових завдань – індивідуальних та в групах; лабораторних досліджень; конференцій; ділових та рольових ігор.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи аспірантів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні, контрольні роботи. Модульний контроль проводиться у формі тестування.

Модульний контроль здійснюється письмово або усно, включаючи запитання з лекційних, практичних та самостійних тем.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється аспірантами у журнал академічної групи / електронний журнал після кожного контрольного заходу.

По завершенню 4 -го семестру – залік

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність аспіранта в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті аспірант отримує за виконані розрахунки, практичні роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, виготовлення препаратів, захист протоколів, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності аспірант здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При

цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення аспірантів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано, незараховано.

Оцінка «зараховано» (60–100 балів) ставиться аспіранту, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбаченні програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1–59 балів) ставиться аспіранту, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Критерії підсумкового оцінювання:

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання аспіранта з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

Розподіл балів проводиться за наступною схемою:

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	20	40	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	

82–89	B	Добре	Зараховано
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point.
2. Інформаційні стенди та плакати у навчальній аудиторії.
3. Нормативно-технічна документація.
4. Макро- та мікропрепарати паразитів.
5. Атласи паразитів.

Технічні засоби:

1. Холодильники.
2. Сушильна шафа.
3. Ваги електронні.
4. Термостат.
5. Мікроскоп.
6. Плитка електрична.
7. Термостат.
8. Морозильник.
9. Магнітна мішалка.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Глобальна паразитологія: Підручник / В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока, М.П. Прус, В.О. Євстафєва, М.В. Галат; За ред. В.Ф. Галата. – К.: ДІА, 2014. – 567 с.
2. Дахно І.С. Екологічна гельмінтологія. Навчальний посібник / І.С. Дахно, Ю.І. Дахно // Видавництво «Козацький вал». – Суми. – 2010. – 220 с.
3. Інвазійні хвороби жуйних тварин: Навчальний посібник / В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока, М.П. Прус, В.О. Євстафєва, М.В. Галат. – Полтава: ТОВ НВП Укрпромторгсервіс, 2011. – 144 с.
4. Екологічна гельмінтологія: Навчальний посібник / І.С. Дахно, Ю.І. Дахно. – Суми: Козацький вал, 2010. – 220 с.
5. Романенко Н.А. Санитарная паразитология / Н.А. Романенко, И.К. Падченко, Н.В. Чебышев. – М.: Медицина, 2000. — 320 с.: ил.
6. Bowman, Dwight D. Georgis' Parasitology for veterinarians. – 9th ed – New York: SAUNDERS - ELSEVIER, 2009. – 465 p.
7. Zajac A. Veterinary clinical parasitology / Anne M. Zajac, Gary A. Conboy. – 8th ed. – American Association of Veterinary Parasitologists: Wiley-Blackwell, 2012. – 354

Додаткова література

1. Протозойні хвороби м'ясоїдних тварин / О. А. Дубова, Д. В. Фещенко, Т. І. Бахур та ін.; за ред. О. А. Дубової. – Біла Церква, 2019. – 254 с.
2. Дирофіляріоз: навчальний посібник / Л. М. Соловйова, Л. П. Артеменко, А. А. Антіпов, Т. І. Бахур // Біла Церква: ТОВ „Білоцерківдрук”, 2018. – 56 с.
3. Токсокароз собак і котів: навчальний посібник / Т.І. Бахур, А.А. Антіпов, В.П. Гончаренко, Л.М. Соловйова. – Біла Церква, 2018. – 54 с.
4. Ветеринарна протозоологія: Навчальний посібник – 2-ге вид., переробл. та допов. / О.Ф. Манжос, І.І. Панікар, А.А. Антіпов, І.В. Пивоварова. – Біла Церква, 2018. – 214 с.: іл. 58.
5. Глобальна паразитологія: Підручник / [Галат В.Ф., Березовський А.В., Сорока Н.М. та ін.]; за редакцією В.Ф. Галата. – К.: ДІА, 2014. – 568 с.
6. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: підручник – 2-ге вид., переробл. та допов. / [В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока, М.П. Прус] за ред. В.Ф. Галата. – К.: Урожай, 2009. – 368 с.
7. Пономар С.І. Довідник з диференціювання збудників інвазійних хвороб тварин / С.І. Пономар, В.П. Гончаренко, Л.М. Соловйова; За ред. С.І. Пономаря. – Київ, 2010. – 327 с.

Адреси сайтів в INTERNET

Для підготовки до занять з метою більш повного засвоєння дисципліни студенти можуть користуватися електронними сайтами:

1. www.btsau.kiev.ua – сайт Білоцерківського НАУ;
2. <http://rep.btsau.edu.ua/> – репозитарій Білоцерківського НАУ;
3. <http://www.pdaa.edu.ua/content/visnyk-poltavskoyi-derzhavnoyi-agrarnoyi-akademiyi> - Вісник Полтавської державної аграрної академії.
4. <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Veterenarna/issue/archive> - Науковий вісник НУБіП України. Серія: Ветеринарна медицина, якість і безпека продукції тваринництва.
5. <http://lvet.com.ua/> - Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
6. <http://nvvm.net.ua/uk/arhiv-vs> - Науковий вісник ветеринарної медицини Білоцерківського НАУ.
7. <http://www.vsavm.by/otdely/redakcionno-izdatelskij-otdel/sborniki-trudov-nauchno-prakticheskix-konferencij-uo-vgavm/> - Сборники трудов научно-практических конференций УО ВГАВМ.
8. <http://zoovet.kh.ua/ua/nauka/zbirniki-naukovikh-prats> - Збірники наукових праць ХДЗВА.
9. <http://ojs.dsau.dp.ua/index.php/vestnik/issue/archive> - Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету.
10. <http://visnyk.sau.sumy.ua/?cat=28> - Вісник Сумського національного аграрного університету.